

Een nieuw zwembad in Zoetermeer en uiteraard voor iedereen toegankelijk

Onze eerste gedachten over toegankelijkheid van dit zwembad voor mensen met een beperking.

Als kader verwijzen wij allereerst naar een recente rapportage van het College Rechten van de mens in zijn hoedanigheid van toezichthouder op de naleving van het VN-verdrag handicap, door Nederland geratificeerd in 2016.

Jaarlijkse rapportage over VN-verdrag voor de rechten van personen met een handicap 2019 (december 2019)

Het College Rechten van de Mens is toezichthouder op de naleving van het VN-verdrag handicap, dat sinds juli 2016 in Nederland van kracht is. Het College rapporteert jaarlijks over de stand van zaken bij de uitvoering van het verdrag.

Hoofdstuk 2, toegankelijkheid van het culturele leven, recreatie en sport

2.2 Sport

Fysieke toegankelijkheid

Ondanks de door de regering genomen maatregelen, maken mensen met ernstige lichamelijke beperkingen vaak geen gebruik van sportvoorzieningen. Dit kan deels worden verklaard door de beperkte toegankelijkheid van sportcentra. In 2016 was 63 procent van deze faciliteiten niet toegankelijk voor mensen met een ernstige lichamelijke beperking. In 2019 rapporteert het onderzoeksbureau NIVEL dat de fysieke toegankelijkheid van sportvoorzieningen soms nog te wensen overlaat. Er zijn nog steeds drempels en hulpmiddelen nodig, zoals een plank, om sportvoorzieningen daadwerkelijk toegankelijk te maken voor rolstoelgebruikers. Daarnaast zijn er nog weinig aanpassingen voor mensen met een visuele beperking. Fitnessapparaten zijn veelal niet toegankelijk voor deze groep. Er is steeds begeleiding nodig, die niet altijd op het gewenste moment kan worden geboden. Ook is het voor slechtziende mensen die met een stok lopen erg moeilijk om zelf tussen sportende mensen en fitnessapparatuur de weg te vinden. Dat kan gevaarlijke situaties opleveren.

Toegankelijkheid van informatie en communicatie

Uit bovengenoemd NIVEL-onderzoek blijkt dat het voor mensen met een visuele beperking lastig is om goede informatie te vinden over de mogelijkheden om aangepast te sporten en over het aanbod in de buurt. Vooral wanneer mensen op latere leeftijd blind worden, is het vinden van goede informatie over sport en bewegen moeilijk. Dit speelt in mindere mate een rol voor mensen die op latere leeftijd te maken krijgen met een motorische beperking. Maar ook zij kunnen de weg naar een geschikte sport moeilijk vinden. Hierdoor worden aangepaste sportvoorzieningen mogelijk niet optimaal gebruikt.

De deelname aan sport door mensen met een ernstige lichamelijke beperking over de afgelopen jaren laat geen groei zien. Deze ontwikkeling houdt geen gelijke tred met toenemende deelname aan sport van de bevolking als geheel. Het verschil in sportdeelname tussen de algemene bevolking en mensen met een beperking neemt eerder toe dan af. Positief is dat de overheid, NOC*NSF, Vereniging Sport en Gemeenten en tal van andere partijen, in 2018 het 'Nationaal Sportakkoord' hebben ondertekend. Met het deelakkoord 'Inclusief sporten en bewegen' wil de overheid samen met de alliantie 'Sporten en bewegen voor iedereen' zorgen dat ook mensen met een beperking makkelijker aansluiting vinden bij sport(aanbieders). Deze alliantie krijgt de opdracht om de ambities uit het akkoord uit te werken en draagt zorg voor het creëren van de randvoorwaarden voor inclusief sporten en bewegen, op het terrein van de financiële en praktische toegankelijkheid bijvoorbeeld. Eén van de afspraken in het deelakkoord is dat de toegankelijkheid van sportaccommodaties voor alle doelgroepen zal worden verbeterd. Het College geeft de betrokken partijen in overweging om zo veel mogelijk meetbare doelen in het deelakkoord op te nemen in samenspraak met mensen met een beperking en hun belangenorganisaties.

Korte Inventarisatie Toegankelijkheidsraad

Wij hebben een korte inventarisatie gemaakt. Naast opmerkingen vanuit onze eigen Raad zijn de Zorgvragersraad Zoetermeer, Doing en particulieren benaderd, dan wel reageerden spontaan naar aanleiding van publicaties in de lokale pers. De info is op dit moment uiteraard niet uitputtend.

Een aantal zaken zullen nog niet in de eerste fase van het proces aan de orde zijn, realiseren wij ons. Het leek ons goed ze wel alvast te noemen.

Moeder van een gehandicapte dochter

Huidige situatie zwembaden Zoetermeer

- De Veur is niet aangepast, misschien zijn er iets grotere cabines maar dat is dan alles.
- De Driesprong is aangepast.
 - 1) Maar de gehandicapten kamer is te klein voor twee zorgverleners plus rolstoelgehandicapte.
 - 2) Er is geen tillift aanwezig.
 - 3) Volgens mij ook geen mogelijkheid om er met een stretcher in te komen maar dat weet ik niet zeker.
- Zwembad bij Aartsen fysiotherapie.
 - 1) Badhokjes veel te klein.
 - 2) Geen tillift.
 - 3) Heel klein badje

Vereisten om met de dochter te gaan zwemmen

- GROTE kleedkamer, voldoende ruimte in verband met rolstoel en begeleider
- Aangepaste gehandicapten kamer
- Plafond lift XY systeem in kleedkamer, plus douche en handsproeier aan slang
- Tillift om het bad in het zwembad in te komen
- Bad stretcher met ogen die ook aan haken via de tillift van het zwembad daarin kan. (sommige zwembaden vinden het niet verantwoord als de dochter via de rolstoel het water in gaat) Blijkt uit eerdere ervaringen.
- Bad rolstoel met ogen voor de haken met verschillende breedte maten die het zwembad in kan met de lift.
- Warm water, zeker voor spastische mensen. Dit is de meest voorkomende handicap onder kinderen over de hele wereld. Geldt ook voor reuma, hartpatiënten, spierziektes. Voor verstandelijk gehandicapten is kou een nare ervaring.
- In hoogte verstelbare vloer in het bad
- Ook dient het speelgedeelte toegankelijk te zijn, zoals de wildwaterstrook sproeiers, waterval enzovoorts. Het gehele zwembad dient daarom toegankelijk te zijn.
- Er dienen drijfmaterialen te zijn.

Mogelijk aanvullende informatie

- Er zijn in Zoetermeer geen zwemmogelijkheden voor gehandicapten. Dagactiviteiten de Spil heeft geen aanpassingen in het zwembad. Zij zijn bereid om hun ervaringen en problemen onderdeel te laten uitmaken van het onderzoek in Zoetermeer.
- Wellicht nadere informatie zwembad Swetterhage ?
- Zo mogelijk nog nadere informatie via een fysiotherapeute

Twee dames waarvan de ene gehandicapt (rolstoel, scootmobiel)

Bezoeken al vele jaren zeer frequent de Driesprong

- Mevrouw de B. maakt ook gebruik van het zwemprogramma “banenzwemmen voor gehandicapten” op de vrijdagavond, verzorgd door MTC
- In de nieuwsbrief over het nieuwe zwembad werd gesproken over de zwemverenigingen die meepraten als gebruikers. Er zijn echter ook gehandicapte gebruikers, die niet worden genoemd. In het programma van eisen dat aan de architect zal worden voorgelegd dienen de vereisten voor zwemmen van gehandicapten te worden opgenomen !
- Er wordt gesproken over een wedstrijdzwembad, maar dat heeft geen faciliteiten voor gehandicaptenzwemmen, zoals een langzaam aflopende trap om in het zwembad te komen. En extra warm water op bepaalde tijden.

Vereisten vooralsnog

- Langzaam aflopende trap zodat men zelfstandig in het bad kan komen (voor mensen in een rolstoel, ook voor ouderen met knie- en heupproblemen, revalidatiepatiënten)
- Meerdere ruime gehandicapten-kleedkamers met eigen douche en WC
- Op bepaalde doelgroepen tijden extra verwarmd water

Een gehandicapte sporter (rolstoeler) die sportief is op meerdere terreinen.

- Zorg voor voldoende ruime kleedkamers voor gehandicapten in het zwembad, ook in verband met begeleiding
- Zorg ervoor dat de plek waar men het bad in kan zo dicht mogelijk bij de kleed/douche ruimtes is; dus niet eerst een groot rondje door het zwembad moeten maken.

Opmerkingen Doing

- Let op aanvullende voorzieningen als een zwemwater rolstoel
- Tillift
- Let op de vloeren, soms zijn deze (te) glad
- Betrek mensen erbij met allerlei beperkingen, als ook COPD, Astma en dergelijke. Deze mensen kunnen veel baat hebben bij zwemmen.
- Let ook op de uitgangelijkheid van nooduitgangen in relatie tot beperkingen van mensen.
- Een brede gebruikers enquête houden ? Dat doen we het echt goed !

Opmerkingen en voorlopig advies Toegankelijkheidsraad

- Eerder genoemde opmerkingen worden geacht integraal deel uit te maken van ons advies en daarnaast:
- In de directe omgeving goed openbaar vervoer. Je moet er gemakkelijk kunnen komen.
- Voldoende gehandicaptenparkeerplaatsen voor de deur van het bad.
- Assistentiehonden in zwembad toestaan. Noodzakelijk bij bepaalde handicaps, maar ook verplicht ingevolge de Wet gelijke behandeling gehandicapten. Voorzieningen treffen als haken aan de muren, waaraan de riem van de hond kan worden bevestigd.
- Ook specifiek signalering voor zwemmers met een auditieve beperking.
- Voorzieningen om in het bad te komen als geleidelijk aflopende bodem, als instelbare bodem.
- Er zijn diverse voorbeelden van aangepaste zwembaden in Nederland. Een korte zoektocht via internet leverde divers hits op. Rotterdam heeft een flink aantal aangepaste zwembaden. Informatie daar zou onze gedachten kunnen aanvullen. Hofbad in Den Haag is ook een voorbeeld van een bad met aangepaste voorzieningen.
- Er zijn ook restaurant en tribune functies gecreëerd zagen wij op de schetsen. Uit onze eerdere ervaringen en beoordelingen als Jury Toegankelijkheidsprijs komt naar voren dat het belangrijk is om ook daar te zorgen voor plaatsen waar mensen met een beperking een goed zicht hebben op de baden of activiteiten daar rond om heen. Niet kunnen zwemmen is vervelend, maar kijken naar kinderen of kleinkinderen maakt veel goed.

Het proces aangaande dit zwembad

Wij willen als TR betrokken blijven bij het gehele proces tot aan de oplevering om wellicht ook werkende weg met nadere opmerkingen te kunnen komen. Uit uw inleiding bleek dit eigenlijk al mogelijk te zijn.

Namens de Toegankelijkheidsraad

Hans Lindeboom voorzitter

december 2019

NB: onderstaand nog aanvullende info

Uit: Handboek toegankelijke publieke gebouwen Vlaanderen

NATTE FUNCTIES IN GEBOUWEN

In tegenstelling tot een doorsnee gebouw zal een zwembad of saunacomplex verhoudingsgewijs heel wat meer sanitaire ruimten omvatten.

Er wordt een overgang gemaakt van de droge ruimten (zoals toegang, cafetaria, onthaal,...) naar de natte ruimten (kleedruimte, zwembad,...).

De route die men doorheen het gebouw aflegt, zal naar gelang de zone (nat of droog) aan andere criteria moeten voldoen, zowel ruimtelijk als naar afwerking toe.

De overgangen tussen de droge en natte zones mogen geen knelpunt vormen. Iedereen moet op een vlotte wijze de kleedruimten van een zwembad, het bubbelbad en de sauna, kunnen bereiken. Ook hier zijn de aanbevelingen van de (loop)route van toepassing.

Vanuit kleedruimten moet men ook de verplichte douches en voetbaden drempelloos of via een alternatieve route kunnen bereiken om zo tot aan het zwembad of de sauna te komen. Vooral bij (zwem)baden moet voldoende ruimte voorzien worden, vergelijkbaar met elke andere (loop)route in het gebouw.

Het realiseren van een goede toegankelijkheid voor deze functies is niet altijd even vanzelfsprekend. Het motto 'meer ontwerpen voor iedereen' staat centraal bij de keuzes die men maakt.

Naast heel wat ruimtelijke voorwaarden komen een aantal extra elementen naar voor indien we als persoon met een beperking willen gebruik maken van een (zwem)baden of sauna. Er geraken is één zaak, gebruik kunnen maken van de voorzieningen (erin en eruit) een andere.

Vooral de structurele opbouw van het zwembad (de kuip) op zich is bepalend voor de toegankelijkheid ervan. Ook de organisatie van de voorzieningen ten opzichte van elkaar (ligging, route ernaartoe,...) kan hierop een invloed hebben.

Een (zwem)bad kan betreedbaar gemaakt worden door een trap, helling of hellende bodem te integreren. Via een helling kan men met een rolstoel of douchebrancard tot in het water rijden. Een trap is voor iedereen comfortabeler in gebruik dan een ladder.

Voorzie de helling of trap altijd van een stevige leuning en afwerkingselementen die de veiligheid bevorderen. Let wel: voor de veiligheid worden de trap en helling steeds voorzien in een ondiepe zone.

Daarnaast kan je ook gebruik maken van een vaste of verplaatsbare zwembadlift (tillift) om de persoon met een beperking in het water te tillen. Het voordeel van een verplaatsbare lift in vergelijking met een vaste, is dat deze voor verschillende (zwem)baden gebruikt kan worden. Ook kan de plaats of de zone waar iemand in het (zwem)bad terecht komt, aangepast worden aan de wens van de gebruiker.

Toegankelijke zwembaden en sauna's realiseren is een uitdaging en betekent creatief omgaan met de gegeven ruimte.

[Lees aanbevelingen voor \(loop\)route.](#)

[Lees aanbevelingen voor niveauverschillen.](#)

